

Șoimii Carpaților la Belgrad, prin fața tribunei regale

„Șoimii Carpaților”

Între marile probleme pe care „Astra” și le-a pus după războiu, este și educația igienică a poporului român. Problema a fost pusă de necesitățile timpului și a fost îmbrățișată în toată mărimea ei de către secția medicală. Ca un indiciu al preocupărilor noi ale acestei secții, în adunarea generală dela Zălau din 1926 s'a cerut să se întregască programul de lucru al „Astrei”, așa fel, ca firul roșu al vieții active să nu fie numai principiul cultural, ci mai ales cel biopolitic. Astfel această secție medicală și biopolitică a întreprins munca de precizare și aplicare a programului de activitate bazată pe acest nou principiu conducător, căutându-se și mijloacele de realizare a lui.

Pentru a înlesni munca și pentru o diferențiere a preocupărilor s'a înființat în cadrul secției medicale și biopolitice subsecția de educație fizică și morală sub președinția d-lui prof. univ. Dr. Iuliu Hațieganu.

Din inițiativa d-lui prof. univ. Dr. Iuliu Moldovan s'au început discuții între membrii secțiilor asupra acestei probleme noi pentru „Astra”, și s'a cerut aprobarea „Comitetului Central” pentru punerea în aplicare a unui program de muncă, ceea ce s'a și încuviințat. Astfel s'a decis să se organizeze tineretul într'o asociație cu un program de educație fizică, în centrele mai importante din Ardeal, ca Sibiu, Brașovul și Clujul.

În Cluj, subsecția a pornit la răspândirea acestor năzuințe printr'o serie de conferințe publice care să trateze diferite aspecte ale educației fizice în viața noastră națională, socială și intelectuală.

În sala Prefecturii județului, în lunile Februarie și Martie 1928, s'au ținut următoarele conferințe : Prof. univ. Dr. Nițescu, despre : Mașina umană. Dr. I. Bologa, în două conferințe despre : Istoria educației fizice din antichitate până azi.

At. Popa : Educația fizică în legătură cu educația intelectuală și morală, și

Prof. univ. Dr. C. Tătaru : Sisteme de educație fizică.

Alături de aceste conferințe, care au avut o primire frumoasă, fiind ascultate de numeros public românesc, s'au mai ținut consfătuiri cu intelectualii din oraș pentru a fixa timpul și felul de organizare a unei asociații de educație fizică și morală, în care să intre tineretul din toate straturile sociale. Această asociație ar urmări educația integrală a individului din toate punctele de vedere.

Ca un rezultat al acestor consfătuiri, s'a decis înființarea unei asociații sub numirea de „Șoimii Carpaților”, care să-și înceapă activitatea în ziua de 1 Dec. 1928. Încă din primăvara și vara anului 1928 s'au precizat principiile de bază ale asociației și s'au întocmit Statutele și Regulamentul de către d-nii : prof. Dr. Iuliu Moldovan și Atanasie Popa, iar redactarea definitivă s'a făcut în toamna anului 1928.

Evenimentele politice au chemat pe d-l prof. Dr. Iuliu Moldovan la îndatoriri mai înalte, așa că primele lucrări de organizare au suferit o amânare. Plecând inițiatorul acestei mișcări, lucrările au fost reluate și continuate cu o deosebită stăruință de

către președintele secției medicale și biopolitice, d-l Dr. Iuliu Hațieganu.

D-sa a continuat propaganda pentru lămurirea publicului, convocând și o întrunire pe ziua de 15 Ian. 1929 în localul secțiilor dela „Ardealul” pentru a face primii pași de organizare. Consfătuirea a avut drept urmare o însuflețire și un îndemn pentru asociația „Șoimii Carpaților”, care era dorința să fie văzută la lucru cât mai curând.

Astfel pregătită opinia publică, s'au făcut formalitățile necesare pentru ca în baza Statutelor, asociația „Șoimii Carpaților” să fie recunoscută persoană morală și juridică cecece s'a și realizat prin decizia Tribunalului Cluj Nr. 652 din 9 Nov. 1929.

Ca o primă manifestare s'a format o echipă de 24 tineri peste 18 ani, sub conducerea d-lui prof. Simion Iliesu, pentru a face propagandă la sate și în oraș. Această echipă a luat parte la șezătorile organizate de despărțământul Cluj al „Astrei”, condus și acesta tot de d-l dr. I. Hațieganu, executând un program sportiv variat și cu un scop bine determinat. Această echipă a luat parte activă și la maiorul brașovenilor precum și la șezătorile organizate în Mănăstur și diferitele cartiere ale orașului. Echipa a făcut numai sport și gimnastică și numai cu scop de propagandă.

După acestea s'au luat măsuri pentru constituirea asociației și recrutarea membrilor. S'a decis să se primească membri între 18—35 ani, șoimani, pentru a fi instruiți în vederea formării unui mănăchiu de viitori conducători de unități. Inscriserile au început cu ziua de 15 Ian. 1930 și au ținut până în 15 Martie 1930. Au fost primiți bărbați,

femei de diferite profesii : medici, profesori, funcționari, tipografi, librari, industriași, etc. Alături de membrii fondatori înscriși, și-au mai cerut înscrierea încă 200 persoane dintre cari 130 bărbați și 70 femei.

S'a constituit și un consiliu de conducere din care fac parte d-nii : președinte Prof. Dr. Iuliu Hațieganu, membri :

Prof. dr. Iuliu Moldovan, prof. Dr. Alex. Borza, prof. Dr. C. Tătaru, Constantin Pavel, directorul general al Teatrului și Operei Naționale, Dr. R. Vuia, directorul Muzeului și Parcului Etnografic, Dr. I. Nicoară, prof. sec. Simion Iliesu, prof. sec., Atanasie Popa, prof. sec. secretarispravnic, și reprezentantă a secției feminine d-ra Ioana Gabor, directoarea școlii normale de fete.

Membrii supleanți d-nii : Conf. Dr. M. Zolog, Dr. I. P. Cadariu, medic conf. Dr. Titus Slăvoacă, Dr. E. Caba, medic asistent Dr. Tiberiu Spârchez,

asistent, Gh. Bujoreanu și O. Ghiță, prof. sec.

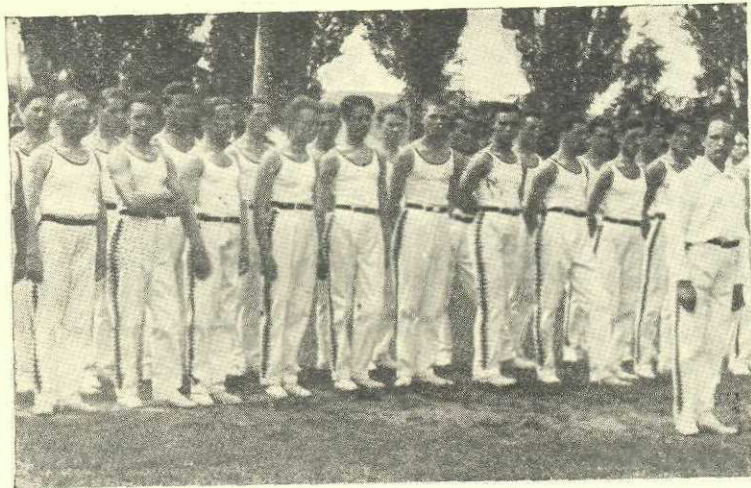
Pentru executarea programului s'a constituit un comitet mai restrâns format, alături de președintele și secretarul Consiliului, de către d-nii profesori de educație fizică, d-na R. Dr. Mateescu pentru femei, d-l Simion Iliesu, Andrei Chiuhan și d-l conf. Dr. L. Rusu pentru bărbați.

Asociația, cu ziua de Luni 17 Febr. 1930, și-a încet activitatea fixându-se 3 zile de lucru săptămânal, și anume :

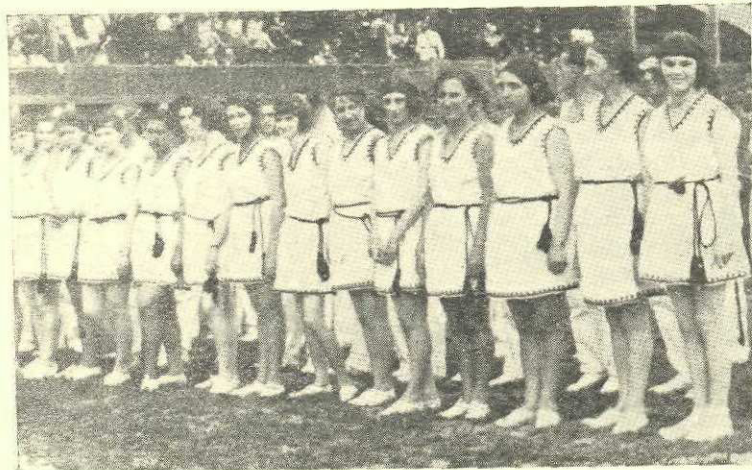
Luni dela orele 19¹/₂—20¹/₂ conferință în legătură cu educația fizică, apoi dansuri naționale.

Miercuri între orele 19¹/₂—20¹/₂ gimnastică pentru bărbați, iar

Joi, între aceleași ore, gimnastică pentru femei.

Șoimii înainte de jurământ

Șoimanele înainte de jurământ

Programul de lucru s'a împărțit pe diferite specialități, pentru predarea cărora președintele a făcut un apel către intelectualii cu interes pentru aceste probleme, cari au răspuns cu multă căldură și devotament apelului. Astfel s'au fixat următoarele specialități la care au conlucrat d-nii profesori și medici menționați mai jos.

1. *Educația fizică practică*: D-na Raina Dr. Mateescu, d-nii Simion Ilieșu și Andrei Chiuhan, profesori de educație fizică.

2. *Psihologie*: Dr. Liviu Rusu, conferențiar univ.

3. *Organizație*: Atanasie Popa, prof. secundar.

4. *Istoria națională*: Ioan Chinez, prof. sec.

5. *Muzică*: Sava Columba, prof. sec.

6. *Educația sufletească*: preot. Ion Agârbiceanu, protopop unit, și Patriciu Curea, preot ortodox.

7. *Igiena educației fizice*: Dr. Iuliu Hațieganu, prof. univ., și Dr. Leon Daniello, docent univ.

8. *Primul ajutor*: Dr. Alexandru Pop, conf. univ.

În fiecare Luni s'au ținut conferințele fixate în felul cum urmează:

1—17. II. Prof. dr. I. Hațieganu, președintele asociației: Din problemele educației fizice.

2—24. II. Conf. Dr. Liviu Rusu: Aspectul psihologic al educației fizice. Prima conferință.

3—3. III. Prof. I. Chinez: Latinitatea noastră ca factor de educație națională.

4—10. III. Prof. univ. Dr. Iuliu Hațieganu: Igiena educației fizice.

5—17. III. Conf. Dr. Liviu Rusu: Aspectul psihologic al educației fizice. II conf.

6—24. III. Prof. univ. Dr. Iuliu Hațieganu: Gimnastică, sport, atletică.

7—31. III. I. Agârbiceanu protop., spiritualul asociației: Exercițiul spiritului.

8—7. IV. Conf. Dr. L. Rusu: Aspectul psihologic al educației fizice, III conferință.

9—28. IV. Patriciu Curea, preot, spiritualul asociației: Raportul între educația religioasă și educația fizică.

10—12. V. Docent Dr. L. Daniello: Însemnătatea respirației în legătură cu educația fizică.

11-19. V. Conf. Dr. L. Rusu: Problema jocului în educația fizică.

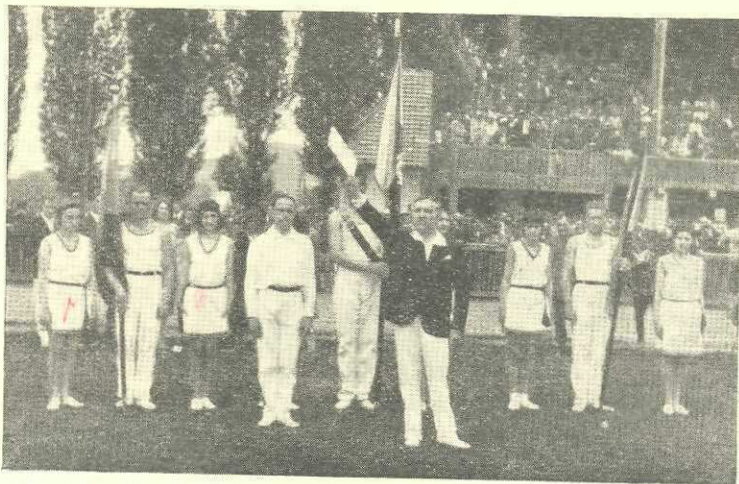
12-26. V. Conf. Dr. Alex. Pop: Primul ajutor în diferite accidente.

Muncă grea și obositoare, cu rezultate evidente, au desfășurat profesorii de educație fizică, d-na Raina Dr. Mateescu la femei, iar d-nii Simion Ilieșu și Andrei Chiuhan la bărbați. Orele s'au ținut regulat, ba dela 8 Maiu încoace s'au ținut aproape zilnic, ședința durând 2—3 ore. Recunoștința noastră și a șoimilor este prima datorie, alături de urmarea cu strictețe a celor învățate la aceste ședințe.

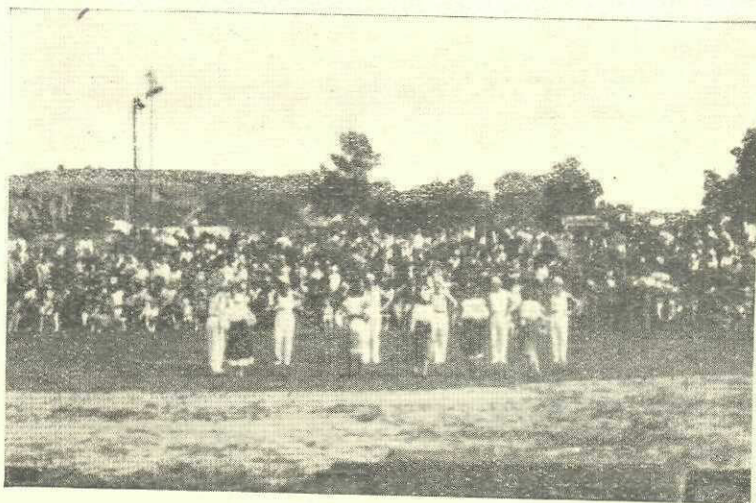
O parte importantă și importantă a programului șoimilor este muzica românească. D-l prof. Sava Golumba încă din toamnă a organizat un cor din aproape 50 persoane în cadrul șoimilor, instruind cântece populare, artistice românești,

liturgia d-lui Sabin Drăgoiu, așa că azi corul are un repertoriu frumos și bogat și este o mândrie a asociației.

Ședințele de gimnastică s'au ținut în sala de gimnastică a școlii superioare de comerț, pusă la dispoziție de către Comitetul școlar al școlii în frunte cu d-l director Ion Gherghel și Alexandru Ionescu. Sala este întreținută în condiții foarte bu-

Prof. Hațieganu rostind cuvântarea înainte de depunerea jurământului

Șoimii jucând jocuri naționale la Uzhorod (Cehoslovacia)

ne, suportând toate cheltuielile de îngrijire și amenajare.

Pentru înzestrarea sălei cu aparatele cele mai perfecționate s'au făcut lucrări în valoare de 80.000 lei, procurându-se numeroase aparate pentru diferitele sisteme de gimnastică suedeză, germană, etc.

O completare și o necesitate igienică a gimnasticii este baia. S'au făcut instalații de dușuri și baie în valoare de cca. 90.000 lei, așa că sala corespunde tuturor cerințelor moderne de educație fizică. Ținem să spunem că mare parte din aparate le-a lucrat un *șoitman*.

S'au fixat și cotizațiile membrilor în sumă de 20 lei lunar, acordându-se înlesniri în caz că se plătește punctual. Sarcina casieriei a luat-o d-l Dr. Cadariu, îngrijindu-se și de contabilizarea socotelilor. D-sa a fost ajutat de d-nii Dr. Ion Bosica și apoi de d-l Iuliu Morariu.

Biurul a fost din 15 Ian. până la 26 Maiu 1930 în localul secțiilor la „Ardealul”, iar de la 26 Maiu într-o încăpere anexă a sălii de gimnastică. La lucrările de biurou și-au dat concursul d-nii: dr. Ion Bosica la întocmirea matricolei, Victor Bumbu, Gh. Vinulescu și Cornel Opincaru la lucrările curente. Toate însărcinările și funcțiunile administrative sunt benevole și gratuite.

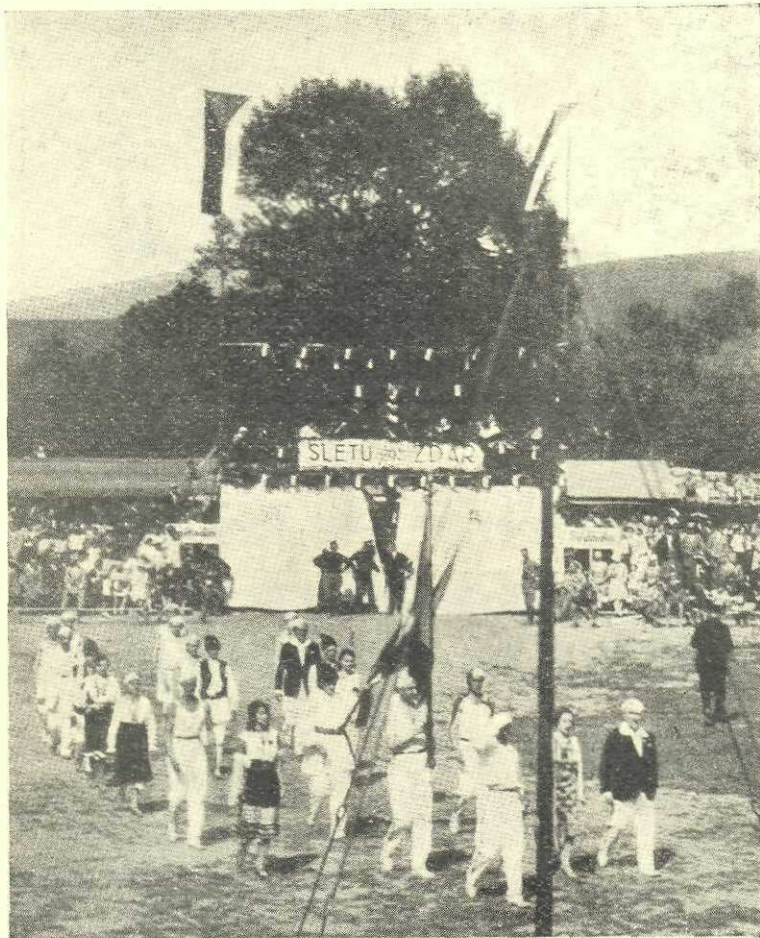
În 25 Febr. a început vizita medicală prescrisă de Statute și a ținut până la 4 Aprilie. Vizita a fost făcută la clinica medicală de către medicul asociat d-l Dr. Liviu Telia, ajutat de medici de ai clinicei și de d-ra Dr. Maria Bulgaru, întocmind fișele medicale individuale ale membrilor vizitați. În baza acestor examinări șoimani și șoimanele au fost repartizate în unități, formație de ceată, grupă și centurie, ținându-se seama de indicele fiziologice de robusticitate arătat de examen.

Hotărându-se participarea la defilarea din 10

Maiu 1930, a fost actuală uniforma festivă a Asociației. O comisie compusă din d-nii: Const. Pavel, dir. gen. al Operei și Teatrului Național, Dr. R. Vuia, dir. Muzeului etnografic și Gh. Bujoreanu, asistent universitar, împreună cu d-l președinte au examinat diferite costume românești și astfel s'a adoptat pentru bărbați cămașa-tricou albă cu broderie neagră la gât și mâneci, centura neagră, pantaloni albi cu broderie neagră pe lături, motiv românesc, și pantofi albi.

Pentru femei, la propunerea d-nei Raina Dr. Ma-

teescu, cămașa albă cu acelaș motiv românesc negru, cordon negru, pantofi albi. Rămâne pe viitor să se întregască acest costum sportiv, cu o tunică și pălărie, etc., ca să avem costumul complet. În această uniformă sportivă s'a prezentat asociația impecabil la defilarea din 10 Maiu. Prezentarea corectă, demnă, disciplinată a produs un entuziasm în sufletele dornice de a vedea o manifestare românească prin aceste locuri. Drept urmare, în zilele viitoare s'au cerut mai multe înscrieri care însă vor fi primite numai la toamnă. Șoimanele s'au prezentat în costume naționale diferite, care de care mai caracteristice, ceea

Șoimii la serbările din Uzhorod

ce contribuie la lămurirea unui scop al nostru. de a îndrăgi cât mai mult costumul curat românesc.

În cursul acestor luni din urmă s'a rezolvit în parte și problema insignei. S'a publicat concurs pe ziua 1 Febr. 1930 oferindu-se două premii de 5000 și 2000 lei. Din diferitele lucrări examinate de comisia compusă din d-l președinte, d-l Alex. Pop, directorul Șc. de Arte Frumoase, și d-l Tib. Spârchez, au fost premiate desenele d-rei Ecaterina Ivanowski dela Chișinău cu premiul II. Pentru premiul I-iu se va publica un nou concurs pentru a

ATANASIE POPA: „ȘOIMII CARPAȚILOR”

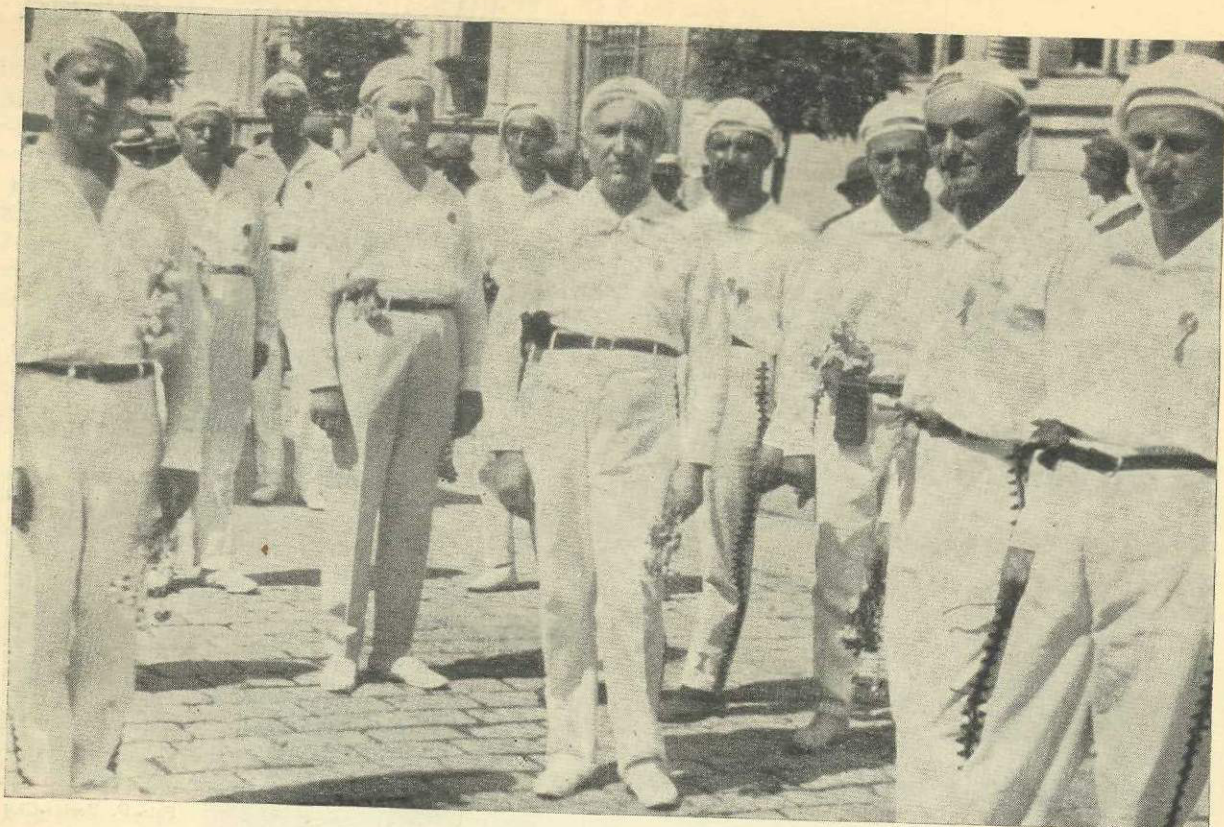
Primirea Șoimilor la Subotica (Jugoslavia)

Foto P. Bortescu-Cluj

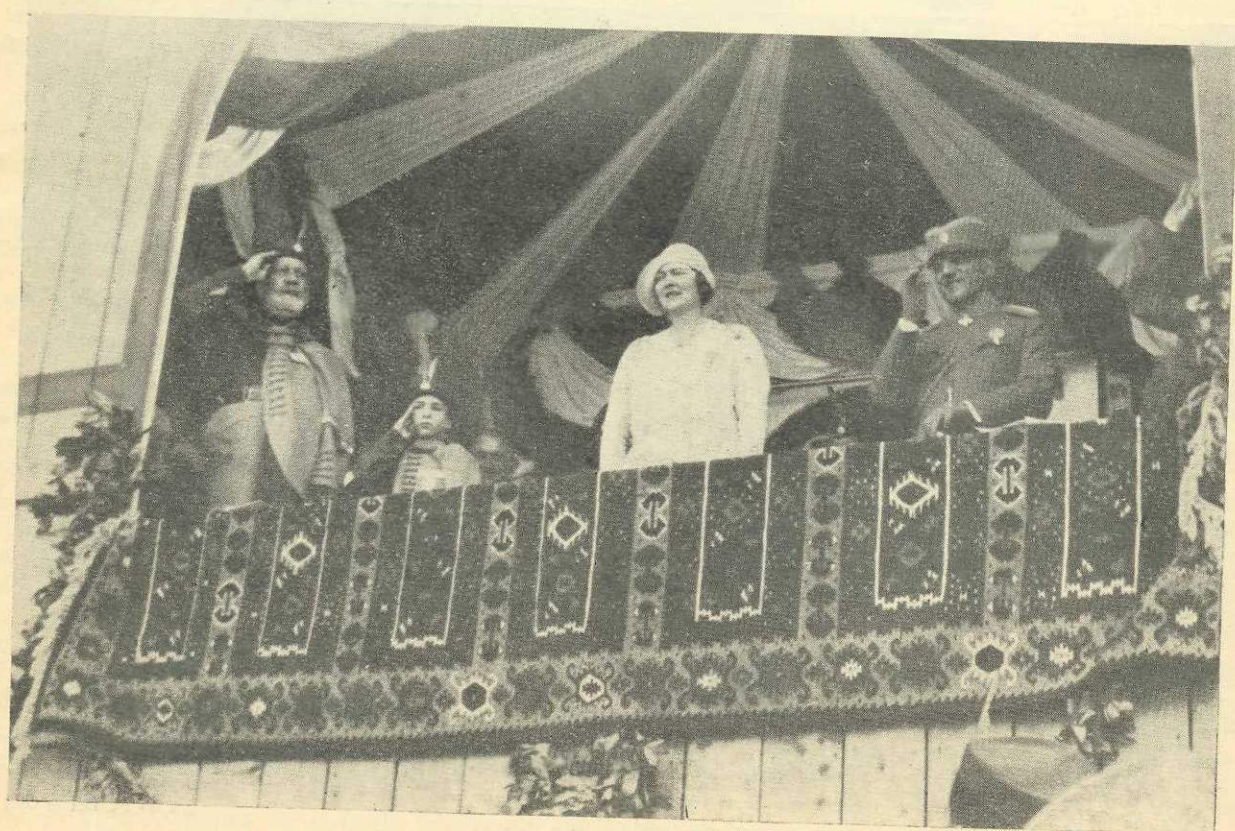
Șoimii pe străzile Belgradului

Foto P. Bortescu-Cluj

Corpul profesoral în fruntea Șoimilor la Belgrad

Foto P. Bortesc-Cluj

Tribuna regală, cu Regina Marioara, la serbările Sokolilor și primirea Șoimilor, la Belgrad

Foto P. Bortesc-Cluj

avea emblema, rămânând desenul premiat acum, o insignă numai.

Drapelele au fost confecționate și ele în condițiile cele mai bune prin grija d-rei Ioana Gabor în atelierile școlii profesionale de fete din localitate, iar șoimul turnat în bronz este opera sculptorului Ladea, profesor la Șc. de Arte Frumoase din Cluj.

La stăruințele neobosite ale d-lui președinte Hațieganu, „Șoimii Carpaților” sunt în posesia unui teren mare de 15

jugăre în apropierea orașului, lângă *Parcul Mihai*, pentru *arena sportivă* a asociației. Alături de sala de gimnastică, *arena sportivă* va fi cel mai bun mijloc de educație fizică și de cultivarea tuturor forțelor și va trebui să se caute mijloacele de realizare a acestui ideal educativ. Pe acest teren să se ridice un *stadion* măreț, localuri potrivite, bine înzestrate, arene pentru diferitele categorii de membri, așa ca aici să fie un puls al vieții sănătoase și românești.

Pentru familiarizarea publicului cu principiul *șoimilor*, d-l președinte a ținut în sala Teatrului Național din Cluj 3 conferințe despre sistemul de educație fizică la *sokoli*, lămurind și splendidul film al *sokolilor* cehoslovaci, pus la dispoziție de către Exc. Sa Consulul republicii vecine, d-l Ladislau Kveton. Filmul a rulat pentru tinerimea secundară, universitară și pentru public. Aceste conferințe au avut un succes deosebit. A mai ținut d-l președinte și o conferință la soc. asistenților universitari despre: *Rolul medicului în educația fizică*.

Filmul sokolilor a fost rulat de câte două ori în

orașele Brașov, Sibiu, Râjnov, Oradea și Beiuș în cadrul secției medicale a „Astrei” însoțit fiind de o conferință lămuritoare a d-lui prof. Dr. I. Hațieganu.

Tot în cadrul programului de activitate a subsecției s'a tipărit cartea: *Sportul la Eleni*, o antologie alcătuită de către d-l prof. univ. Ștefan Bezdechi din scriitorii antici, care ne dă o imagine clară despre gradul înalt al culturii fizice în Grecia antică.

Cartea este tipărită în condiții excelente ca numeroase ilustrații și însoțită de explicațiile necesare așa ca să fie citită cu plăcere și cu interes de cei cari vor să cunoască viața sportivă a vechilor Eleni.

Asociația noastră a fost invitată de către *sokolii* cehoslovaci din Uzhorod să participe la serbările aniversării, ce s'au ținut în 8—9 Iunie 1930. Asociația a luat parte printr'o delegație de 27 membri, conduși de d. președinte, cu participare activă în programul serbărilor. Delegația s'a bucurat de o primire extrem de călduroasă și prietenească și s'a prezentat cât se poate mai frumos executând gimnastică ritmică și la aparate.

Drept încununare a muncii *șoimilor* noștri în ziua de 15 Iunie, a. c. s'a făcut serbarea sfințirii drapelului cohorței Mărășești, și depunerea jurământului șoimilor. Serbările au fost populare, înainte de amiază la Arena sportivă, iar seara la Teatrul Național. Programul a avut un caracter demonstrativ și educativ și a cuprins toate aspectele preocupărilor șoimilor: educația fizică, dansuri naționale, muzică, educație intelectuală și morală.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
У БЕОГРАДУ

КОНЦЕРТ 19. НА ВРАЧАРУ

У петак, 27. јуна 1930. год.

РУМУНСКА СОКОЛСКА АКАДЕМИЈА

Друштво за телесно васпитање: *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи) из Клуџа, *Șoimii României* (Румунски Соколи) из Sănnicolău Mare и „Sanitate” из Сămpine.

ПРОГРАМ:

1. Југословенска и Румунска химна, изводе *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи)
2. Поздрав Претседника Карпатских Сокола г. ара Јулија Хатзегана, професора универзитета из Клуџа.
3. Заједничке просте вежбе, изводе чланови и чланице *Șoimii Carpaților* (Карпатских Сокола).
4. Мушки хорови, изводе *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи)
5. Румунске народне игре, изводи друштво Санитате из Сămpине.
6. Мушки хорови, изводе *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи).
7. Вежбе на разбоју, изводе *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи).
8. Приказ телесног васпитања, изводе *Șoimii României* (Румунски Соколи), из Sănnicolău Mare.
9. Вежбе са чуњевима, изводи г. Александар Морариу.
10. Румунске народне игре, изводе: *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи).
11. Мушки хорови и „Поздрав застави” изводе: *Șoimii Carpaților* (Карпатски Соколи)

Цене места:

ПАРТЕР: Лоџа (4 места) дин. 80.— Фотела I ред дин. 20.— Фотела II ред дин. 15.— Седиште дин. 12.— ПРВА ГАЛЕРИЈА: Балкон динара 12.— Балкон бочни лево и десно динара 7.— Седиште динара 7.— ДРУГА ГАЛЕРИЈА: Балкон дин. 7.— Седиште I ред дин. 5.— Седиште II ред дин. 3.— Стајале м. 3.—

Почетак у **8³⁰** часова у вече

Штампана „Румунски”, Београд, Димитрија Т. Тел. — 4.78.

Афиш сербјати *Șoimilor* dela Belgrad

Deosebit de strălucită a fost participarea la congresul sokolilor dela Belgrad din vara aceasta. Fiind vorba de mai mult decât de o manifestare sportivă obișnuită, șoimii au apărut ca niște adevărați purtători de steag al României.

Pentru viitor avem două gânduri mari; realizarea spiritului frățesc între membrii asociației, realizarea programului în legătură cu organizarea și al doilea gând: stadionul.

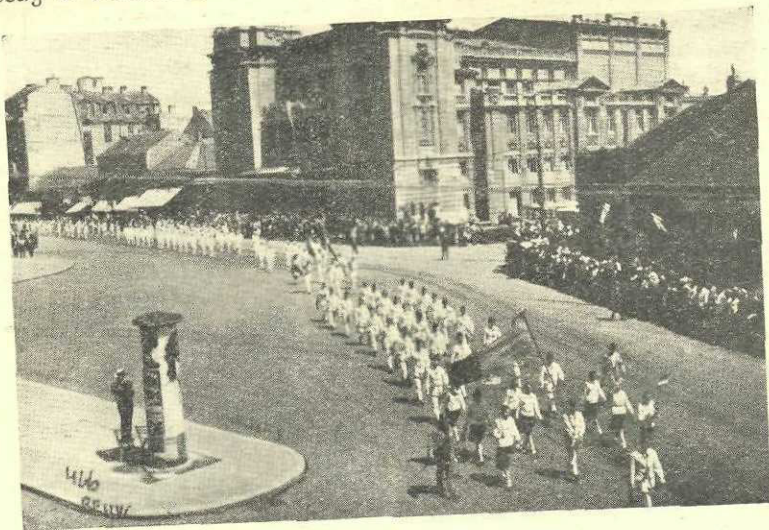
După cum asociația „Șoimii” s'a născut ca o necesitate a vieții de azi, când organizarea tineretului trebuie să canalizeze toate aspirațiile lui spre un ideal național și social în armonie cu toate facultățile individului, tot așa pentru organizație arena sportivă, gimnazeonul, este o necesitate vitală unde să se desfășoare energiile și să fie îndrumate spre un scop mai înalt. De

aceea nu putem încheia altfel decât cerând sprijinul moral și material al tuturor celor cari privesc cu încredere această tânără organizație: îndreptări părintești cu bunăvoință, contribuție, colaborare și mai ales străduințe de realizare, atât în domeniul intelectual cât și în cel moral.

Facem un călduros apel către cei cari conduc trebile Statului, instituțiile de Stat și financiare și mai ales către intelectualitatea noastră să se alăture eforturilor asociației în ajungerea scopurilor ei atât sufletești cât și materiale. ca să avem cât mai curând o asociație de armonizare a educației fizice, intelectuale și morale, deoparte, de alta mijlocul indispensabil; arena sportivă.

ATANASIE POPA

Secretarul Asociației „Șoimii Carpaților”

Șoimii pe străzile Belgradului

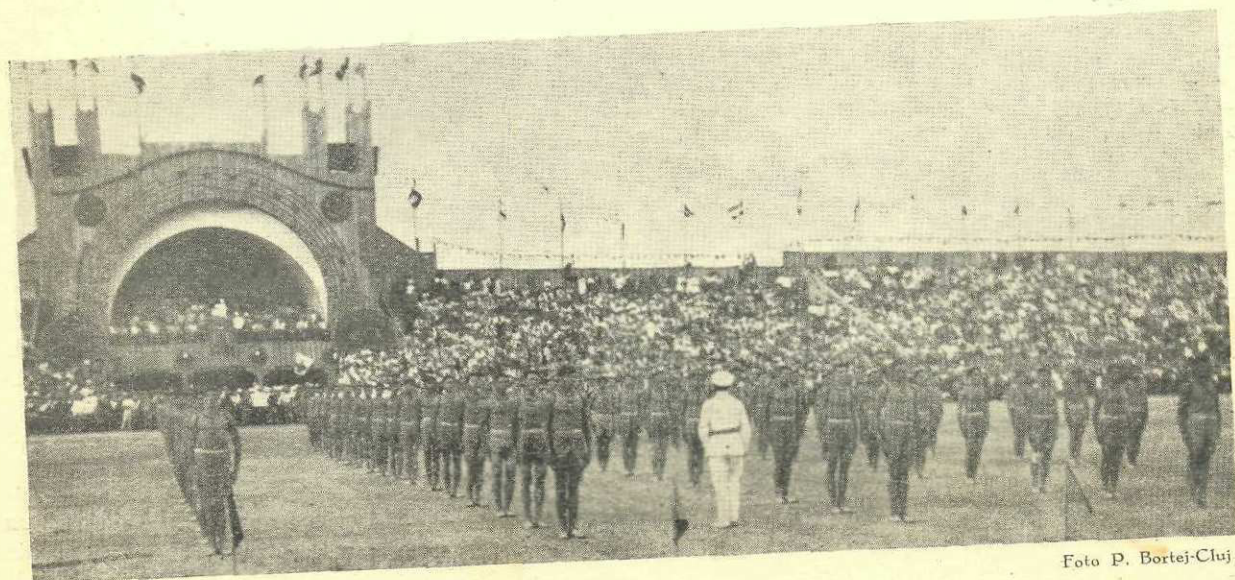

Foto P. Bortej-Cluj

Echipa Română în Stadionul din Belgrad